

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an --- 40 Lei.
Pe jumătate de an --- 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Milogeală instituțională pentru propagandă unită.

I.

În 19/20 Iunie corent, Dl ministru *Banu* dela departamentul cultelor, a ținut în Blaj cu episcopatul unit român consfătuiri, privitoare la raportul față de stat și față de celelalte religii ale țării; în vederea legiferării iminente a noii constituțiuni.

Ce s'a cerut și cum s'a cerut, ce s'a primit și cum s'a primit, ce s'a refuzat și pentru ce nu s'a primit, de acea anchetă, până acum nu a răsuflat în lumea mare! Deocamdată s'a dat un comunicat oficial, constător din 12 puncte; cari apoi s'au și înmănat în dată dlui ministru.

Ne preocupă aici și acum numai singurul punctul 8; carele după foaiea din Blaj „Unirea” Nr. 26 sună astfel:

„În schimbul serviciilor aduse societății și binelui public, cultele recunoscute sunt ajutate din partea statului *instituțional*, în proporție cu numărul credincioșilor și cu *trebuințele reale ale fiecăruia*”.

Regletarea este a noastră!

Conform punctuațiunilor dela Alba-Iulia și a dezideratelor oficiale a bisericii române unite, situația statului nostru privitor de diferitele religii are să fie paritetică! Dacă da, atunci fără doară și poate, *toate trebuințele reale* ale singuratecelor confesiuni, în realitate, după fapt, după dreptul politic, și obiectiv esaminate, *sunt tot atâtea trebuințe subiective, trebuințe ideale*. Numai atari și absolut nimic mai mult!

În rândul întâi statul trebuie să deservască interesele lumești ale tuturor, cari îi sunt cetățeni. Mijlocit apoi pe cât îi se poate în fața circumstanțelor, fără a izbi cu nimica în bunul public politic, are de scop și deservirea bunului bisericesc, cu perfectă egalitate și dreptate distributivă pentru toate cultele ce le are.

În concret considerate lipsurile și trebuin-

tele confesionale, pentru stat și pentru celelalte confesiuni, foarte arareori sunt reale și simțite.

E trebuință reală și e de interes vital, d. e. pentru eparhia Lugoj, că statul să o ajutoreze întru salariarea alor 16 protopopi, câți adevăți îi are azi și i-a avut în trecut; dând din vistieria sa 600 Lei lunar de unul fiecare; atunci, când aceasta eparhie numeră cu ceva mai puțin de 100.000 de credincioși; în vreme ce sora sa și vecina sa Caransebeș, cere retribuție numai pentru 11 protopresbiteri, cari inspectează 406.000 de credincioși.

Ce e trebuință reală și vitală pentru dieceza Lugoj e deadreptul nedreptate socială politică pentru dieceza Caransebeș și sarcină inutilă pentru stat!

Diecezele uniților au câte 6 canonici plătiți dela stat, iar ale ortodoxilor, neasemenat mai ample, au câte 3 ori 4 asesori ordinari referenți. În părțile bănățene dieceza Lugoj, are 35 de parohii, în bună parte, cu mai puțin de 300 de suflete. Acestea în marea lor parte nu se pot susține de sine și prin sine însăși. Ele nu au avut patronat formal și instituțional. Le subvenționa fondul religios catolic ungar. Biserica unită acum așteaptă dela statul nostru român, ca să-i susțină și pe mai departe aceste enorii orfane minore, ca și un patron de cădere. Va fi patronul la sfântul . . . Așteaptă!

Altcum și țara va mai aștepta mult, până îș va primi dela Ungaria, porțiunea ce-i compete din cumutul fondului menționat.

II.

Trebuințele cultelor singurateice, în raport de stat și în raport de alte culte, legitim recepționate de un stat cu adevărat paritetic, atunci și singur numai atunci *sunt reale, efective și realizabile, când în aceeași vreme sunt și proporționate cu numărul poporenilor*. Altcum se califică de simpliste „pia desideria”, „beneplacita”, „ad nutum danda, vel revocanda”.

E totuș o etapă spre înțelegere înțeleaptă, faptul, că dl ministru Banu, nu a ținut conferința aceasta a arhieriei lor români uniți, la-

olaltă cu a arhierilor catolici unguri. Meritul e desigur al dlui Banu, căci în cauze de interes general catolic regnicolar, cum și în chestii ce sunt comune cu ierarhia regnicolară catolică de rit latin, corul episcopesc român unit, și a asigurat dreptul și *datorința* de a conlucra laolaltă cu prelații acestia de rit străin și de neam străin.

Decretarea asta e adusă în conciliul provincial al III. din Blaj, la anul 1900, în Titul II. cap. II. §. 5. Poartă sancționarea papei Leo XIII.

Reproducem verbal:

„Deodată declarăm, că prin aceste decrete sinodale nu voim să prejudicăm dreptului și datorinței, ce o au arhierii noștri de a conlucra cu prelații bisericii catolice de rit latin, în toate chestiunile, cari se referesc la interesele generale ale bisericii catolice din Ungaria și la cele comune ale provinciei noastre bisericești cu ale bisericii catolice de rit latin“.

Chestiunile de interes comun, vlădicii uniți le desbăteau în conferențele primatului unguresc.

Biserica românească s'a unit cu catolicismul numai în credință. Întrebările de credință se tratează în concilii a căror presidiu îl duce papa și nu primații naționali și regionali.

Deoarece românii uninduse cu străinii în dogme, au ramas uniți în toate celealalte bisericești cu frații lor români, ar fi trebuit totdeauna să se adune în conferințe cu episcopatul ortodox român, căci cu acestia au avut cauze bisericești de interes comun, și nu s'a tratat nici când întrebări de credință în conferențele catolice primațiali.

Dacă pe timpul unguresc nu se ar fi putut ținea astfel de adunări, ce e pedecă de nu se țin az? Mai vârtos acum în preajma creării unei constituții nouă, conferențele din vorbă sunt de o ardentă necesitate.

De când neamul ni s'a unit și întregit, până az corul episcopilor noștrii naționali, nu s'au întrunit niciodată. Să nu fie fost de atâta amar de vreme încoace cauze de interes comun? Credat iudeus. Apella alui Horaț! Dar cu conreligionarii lor de rit roman, prelații noștrii de rit român, s'au sfătuit deja în o adunare comună! Poate și mai de multe ori. În lumea mare a răsuflat numai de o conferință alor. Desigur despre întrebări: bisericești, scolastice, politice și nu despre dogmatică, se va fi făcut acolo vorbă! Așa dară: biserica, politica și școală și az „post tot discrimina rerum“, ar fi una și aceeaș, la ansamblul catolicilor români, fără nici o privire la neam și rit.

Dacă în chestiuni comune nu se svătuesc laolaltă arhierii noștri astăz, trebuie să presupunem, că perhoreschează „împreunarea sfintelor lui Dumnezeu biserice“, act, pentru care în toate slujbele noastre „Domnului ne rugăm“. Nu numai să ne rugăm, dar să și lucrăm. „Ora et labora“ era și la romanii încă neîncreștinați!

Se pune întrebarea, că dacă e să se adune acuma în preludiul Constituantei, colegiul nostru episcopal național, în conferențe comune, care parte să iee inițiativă? Se poate da mai multe răspunsuri și toate cu destulă ușorință! Stă bine să facă primul paș, cel mai tare. Adecă ortodoxii să invite la ei pe uniți. Sau să se ducă acolo uniții și neînvingați formal. Adecă să vină aceia, cari pe vremi s'au dus, s'au i-au dus alții! În fine datur și tertium. Să se tragă sorți.

III.

Statul român, ca în parte, neaoș, get beget ortodox, și în parte moștenitor al Regnului Marian, nu poate recunoaște, că greco-catolicii săi români sunt de o religie cu ungurii catolici!

Românii s'au unit cu catolicii și nu s'au unificat și catolizat cu ei. Conceptul bisericii, nu e slăit și nu consistă numai în identitatea de credință, deși asta-i notă sa capitală. Unirea s'a mărginit la credință, restul a ramas în „statul quo ante“, sau în staulul quo ante! Ierarhia celor ce s'a unit cu ungurii catolici, a devenit catolică, fără să fie ungară, deci a ramas română și națională și așa în o privință, comună și unitară cu cea de până aci; va se zică cu cea ortodoxă română strămoșască.

Statul ungar în legile sale, nu a admis teza predilectă ultramontană, că numai o lege catolică este, și că aceea are trei rituri în Ungaria: latin, greci și armean. În Ungaria în trecut și în prezent, să trece dela religia romano-catolică la cea gr. catolică, și invers, tot după unele și aceleaș formalități, după cari se trece și la alte religii admise de stat. Deci însăș religia se schimbă prin trecere, și nu ritul al unei și aceleaeș religii catolice!

Tot așa și statul român, ca moștenitor parțial al Ungariei, privește de două biserici pe uniți și pe latini.

Filozofia dreptului social știe numai de trei feluri de unire.

1. *Unirea prin subiecțiune*. (Unio accessoria subjectiva). Felul acesta nu s'a dat. Biserica românilor din Transilvania nu s'a subordonat celei catolice ungurești.

2. *Unirea prin confuziune.* (promiscua) Nu s'a întâmplat nici felul acesta, că adevărat din două să iasă un *tertium gaudens*. Românii uniți au fost prea slabi, că uninduse cu catolicii unguri, să-i poată da unirii un caracter nou! Ungurii catolici la rândul lor, au fost mult mai tari, decât să aibă interes de a reprimă prin unire tot rostul bisericii de până aci, și să reliefeze o altă biserică diverză, a treia.

3. Remâne modul al treilea, *unirea prin egalitate.* (unio aequae principalis) În chipul acesta s'au unit ceste două biserici. Una fie care a rămas întreagă, independentă și s'au stipulat punctele în cari sunt unitare, solidare. Multe de toate le au despărțit înainte de unire, multe de toate le despărțește și după aceasta minimă unire, minuscul fond teoretic comun, fond care nu a avut și nu va avea nici când o însemnată de morală practică.

Prin prizma aceasta este a se privi az în fața bisericii sorori. Și legile fundamentali ce acum sunt în pregătire, să nu nesocotească cazul.

Incheeăm. Cele 12 punctuațiuni ale anchetei din Blaj, erau mai de demnitate, mai cu echou, dacă la punct 8 ar fi lipsit *complementul* inutil, ce denotă o neputință și filotimie, înfrățită cu sărăcia Duhului, carea pare că mai are încă mult să ne pască și cinstească.

Zakonik.

Datorința preotului de-a se mărturisi.

„Mărturisiți-vă unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă tămăduiți”.
(Iacob. Ep. c. V. v. 16.)

Intru Hristos, iubiiților frați!

Vremea frigului chinuitor de iarnă, viscolul ce înzăpezise străzile și te-a făcut oarecum pozac și strein de viața ce se desfășoară în afară de camera ta, a trecut ca un vis urât.

Soarele dulcii primăveri a alungat vremea tristă și aspră și sub razele binefăcătoare, trimise din înălțimea cerului, natura își schimbă vestmântul său.

Rotiți ochii împrejur și veți vedea, că în aerul cald și plăcut, firea întreagă desvoaltă o muncă fără răgaz de a se curăți, primeni și înnoi. Ghița se topește; apele se pornesc și duc cu ele gunoiul adunat sub jugul hainelor de iarnă, curățind fața pământului. Câmpiile și poenile se înbracă într'o haină nouă, plină de sănătate și desfătare pentru ochii privitorilor. Totul se mișcă, toate prind viață. O miș-

care generală; neliniște și vioiciune răsare pretutindeni. Râmele scormonesc în mărunțatele pământului și dovedesc grija de a prefăce și înnoi casa lor. Albinele bâzâind umblă fără astâmpăr; iezii și mie-lușii se joacă sburdalnici, iar paserile cântă vesel cântecul lor dulce și armonios și sărind din ram în ram, scutură acele pene, cari au să-le simtă mai grele și nefolositoare. Natura întreagă se bucură!

Oare omul să rămână străin de această sărbătoare a firii, de această muncă veselă de curățire și înnoire? Nu se poate!

Dumnezeu, prin făpturile sale vorbește oamenilor și ne îndeamnă prin munca de primenire și curățire a firii, ca și noi să ne curățim sufletele. Toată bucuria, ce se desfășoară înaintea ochilor, este îndemnul lui Dumnezeu prin graiul naturii, ca și noi să ne apucăm cu stăruință de curățirea păcatelor noastre, de primenirea sufletului nostru. (I. Scriban).

*

Fraților! Să ne închipuim în fața noastră o cameră, în care este puțină rânduială. Mobilele în disordine, vestmintele amestecate cu rufele, iar cărțile aruncate în vrafuri ici-colo. Printre ele, pe sub ele și pe ele fel de fel de scrisori, hârtii, gazete vechi ș. a. cu un cuvânt: multe lucruri însemnate, trebuincioase, dar și multe netrebuincioase, al căror loc este în coș, sau în sobă. Camera ni-o aranjăm din când în când și, totuș nu găsim deodată, ce ne trebuie. Inchipuiți-vă, că am lăsa-o așa un an, ori mai mulți ani de-a rândul! Ce ar fi atunci în camera noastră?

O astfel de cameră este și sufletul nostru. Câte cugete, câte simțiri, câte impresiuni și bune și rele nu adună el! Toate acestea în decurgerea timpului se îngrămădesc la un loc, se clădesc într'o singură grămadă. Dacă din când în când nu te descurci, nu te cercetezi, nu te pui în ordine, poți ajunge la ceva strașnic, la cea mai mare nerânduială, la perderea oricărei priceperi bune și judecați sănătoase.

Cercetarea conștiinței, regularea lumii interne, aducerea camerei sufletului în ordine: depărtarea celor de prisos, netrebuincioase și scoaterea la iveală a celor de preț și însemnate, iată rostul datoriei noastre, care este tocmai spovedania, sau mărturisirea. (Pr. G. Petrof.)

Spovedania este o datorie sufletească a tuturor; nu numai a mirenilor, ci și a fețelor bisericesti. Diaconii, preoții, călugării, arhierii ca oameni sunt supuși patimilor, greșelilor și slăbiciunilor legate de firea omenească. Ar putea oare vre-unul dintre noi să afirme cu conștiința liniștită, că n'a alunecat în nici o greșeală și că prin urmare n'are trebuință de mărturisire? De sigur, că nu! „Căci de vom zice, că păcat nu avem, pe noi înșine ne înșelăm și adevăr nu este întru noi”. (Ioan ep. I c. 10. v. 8. 10).

Dar greșelele, ce noi le facem, mai mult prin știință le facem; deci, de nu ne vom pocăi, mai multă osândă vom avea, decât ceice greșesc prin ne-

știință, după cum zice S. Evanghelie: „Celce cunoaște mult, mult se va pedepsi și celuice i-s'a dat mult, mult i-se va cere“. (Luca c. 12).

Deci, dacă preotul este păcătos și greșit înaintea lui Dumnezeu, atunci îndoiată datorie are să-și reguleze conștiința și să-și curețe sufletul prin s. taină, a pocăinței, căci el, care a primit darul legării și deslegării păcatelor, el, vestitorul adevărilor vecinice, el, predicatorul virtuților creștine, el, săvârșitorul sfintelor taine — el, mai nainte de toți trebuie să fie împăcat cu Dumnezeu și să premeargă în căile vieții curate. Preotul curățit și înnoit sufletește va putea lucra mai cu înțelegere, mai cu zel și însuflețire, decât celce-și ține camera sufletului său în nerânduială.

Preotul ca creștin este supus tuturor datoriilor morale, prescrise de legea dumnezească și bisericască. Astfel este obligat și la taina mărturisirii după percepțele bisericeii, al cărei fiu este. Iată ce scoate la iveală „Pravila“, sau „Indreptarea legii“ tipărită în românește pe cheltuiala metropolitului Ștefan, la Târgoviște, în anul 1652, la cap 321: „Și tuturor ne trebuie să ne pocăim, Arhieriei, Episcopii, popii, călugării, călugărițe, bărbații, muerile, Mirenii și nici unul să nu se despartă, sau să fugă de pocăianie și de ispovedanie, pentrucă toți greșim, ori cu cuvântul, ori cu lucrul, ori cu vederea, ori cu gândurile, ci trebuie să ne pocăim, pentrucă și Mântuitorul nostru zice: și al Lui botezător, Ioan dumnezeescul predică: „Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția ceriurilor!“ Iar metropolitul, de înălțătoare și s. pomenire Șaguna, canonistul bisericeii noastre, în canonul comentat, încă constată, că subiectul mărturisirii și al pocăinței este fiecare creștin, deci și preotul. (Compend. al Drept. Canonic al Șaguna, Sibiu 1868, Pag. 52).

Cele premerse rezultă, că preotul este dator a se mărturisi; datorie aceasta însă trebuie să emaneze din conștiința fiecăruia, căci numai aceasta este acel „regulament“ viu, care obligă cu folos.

Cercetarea conștiinței fiecăruia reclamă un sprijin, o lecuire vareșcare. Boalele grele, de cari suferă, negreșit, sufletul, nu le putem vindeca singuri, pentru motivul ușor de priceput, că nici un doctor nu se poate nici asculta, nici examina, nici judeca pe sine însuș.

Omul, deci și omul preot este părtinitor în cercetarea conștiinței sale; este închinat spre a se amăji pe sine însuș; de aceea este nevoit să alerge după sfaturi, după ajutor, după examinarea sănătății sale sufletești la acela, care poate să-i dea ajutor, leac duhovnicesc, de care are lipsă.

Necesitatea sufletului de a-și desvâli păsurile unei persoane mai însemnate este o necesitate, o datorie și a preotului, ceace o precisează distinsul canonist al bisericeii ortodoxe, episcopul Dr. Nicodim Milaș, în următoarele: „Și toți preoții de gradele mai

înalte sunt datori să se mărturisească. În scopul acesta sunt designați în fiecare eparhie duhovnici anume. În fiecare protopresbiterat trebuie să fie un duhovnic pentru preoțime, ales de preoți și întărit de episcopul eparhial. Duhovnicul trebuie să înainteze în fiecare an raport despre mărturisirea clerului“.

Mărturisirea fețelor bis. înaintea duhovnicului, deschide posibilitatea a se cunoaște clerul în intimitatea sa, presupunând, că fiecare preot își face din mărturisire chestiune de conștiință și, astfel ar rezulta un avantaj prețios pentru disciplina internă a clerului, precum și acel folos pastoral pentru preoți de a primi sfaturi și povețe, cari i-ar feri de greșeli pentru viitor și i-ar întări sufletește întru îndeplinirea chemării lor.

Sufletul mărturisit este asemenea seminței, care ajunsă în pământ roditor, având umezeală, lumina și căldura soarelui, încolțește încurând. Puterile prielnice ale naturii însă pot exista; dacă semința nu se deschide pentru ele, ea nu poate trăi, ea nu mai există. Sufletul mărturisit însă fiind deschis, primește căldura și lumina harului dumnezeesc; care trezește în el viața vie și deșteaptă în el puterile ascunse; acestea sporesc energia duhovnicească și-l fac vrednic de-a primi pre Hristos. (Pr. G. Petrof).

Veniți dar, fraților, să deschidem și noi templul sufletului nostru și să-l curățim, cum a fost curățit templul din Ierusalim de mese și dobitoace și să primim cu vrednicie pe Hristos, ca curățiți și înnoiți sufletește să putem prăznui ziua biruinței, ziua învierii Domnului și Mântuitorului nostru Amin!

Pecica.

Ioan Popescu preot.

Principiul programului Herbartian față de cerințele moderne.

— Din viața lui Herbart. —

(Urmare.)

Din acest principiu educativ general rees următoarele principii didactice pentru școala modernă:

1. Școala să desvolte puterile sufletești. Cunoștințele ce se dau nu trebuiesc privite ca scop, ele nu trebuie să ramână ca teorii ci să treacă în exerciții cu scopul de a se desvolta prin ele toate puterile sufletești și trupești.

2. Școala să dea un mic capital de cunoștință, dar acesta să se dobândească de elevi prin forma activă aceste vor fructifica mult, căci toate trec în exerciții.

3. Școala să facă operă înceată și durabilă, făcând ca ideile să treacă în acțiuni, iar aceste în deprinderi, alegând dintre cunoștințe numai acele, cari sunt acomodate pentru a crea bunele însușiri ale generației viitoare.

4. Școala să trateze pe elevi conform individualității lor conform descoperirilor pe baza pedologiei și psihologiei experimentale, făcând în scopul acesta pentru fiecare școlar la început o foaie de zestre naturală sau tablou individual.

5. Școala să desvoalte pe om armonic. Acestor principii va corespunde școala modernă, dacă va căuta să bazeze învățământul și educația pe activitatea spontană a școlărilor, care e unicul lor metod natural, pentru că prin aceasta se va putea reproduce legea fundamentală a evoluțiunii, ea conduce spiritul copilului pe drumurile cari au fost urmărite de spiritul omenirii. Școala trecutului a oprit acest proces deoarece lucrul școlărilor îl săvârșea învățătorul, când eră vorbă de ex. despre intuirea unui obiect, acest obiect îl lua în mână învățătorul și-l descompunea, iar școlarul eră numai un simplu privitor, în loc de a i-se da lui obiectul, pentruca el să săvârșească operațiunile necesare. E și în natura omului, că atunci când prima oră vede un obiect oarecare, nu se mulțumește cu impresie vizuală ci se întinde cu mâna simțind că atunci va cunoaște mai bine obiectul, acestei curiozități naturale trebuie să-i servească învățământul. Acesta se poate în modul următor:

Prima activitate a școlărilor o putem aplica față de curățenie și aceasta încă de pe la începutul anului școlar. Încălțămintele lor adesea sunt murdare, învățătorul le va arăta cum să-și facă înșiși un cuțitaș de lemn și cum să-și curățe cu el încălțămintele, tot așa le va arăta și curățenia hainelor. Nici când la începutul anului să nu începem prelegerea până ce nu toți școlarii vor fi curați atât pe haine cât și pe înșiși corpul lor. După câteva exerciții dela începutul anului școlar, curățenia (prin) învățată prin activitatea proprie va deveni a doua natură a școlărilor. În loc de a predica despre toate aceste la începutul anului școlar, după cum e obiceiul, să săvârșim aceste acțiuni și munca noastră va fi încoronată de efectul dorit. Activitatea elevilor o înbinăm cu dif. obiecte în modul următor:

Învățământul intuitiv.

Aceia ce se poate intui direct de ex. mobilele și recvizitele de învățământ ect. le intuim cu școlarii lăsându-i pe ei să vadă să pipăie să audă tot ce se poate, noi numai conducem. La fine cerem să ne dea seamă prin vorbire corectă despre tot ce au observat, iar ca teoria să treacă în deprindere îi punem ca despre cele observate să ne dea seamă prin desemn, fie pe tăbliță, fie în nisip, ori prin construcții din bețișoare, argilă ect.

Dacă intuiția nu se poate face direct, sau când intuiția prin asemănări e mult mai vie atunci îndecursul trătării sub conducerea noastră școlarul desemnează, ori construiește fie din bețișoare, argilă, părți de plante obiectul din chestiune de ex. o casă,

construim baza toate acele părți pe cari școlarul la etatea lui trebuie să le cunoască. Prin aceasta activitatea a sa, școlarul își câștigă adevărate cunoștințe.

Scris-cetit.

Acest învățământ care până acum da de lucru numai văzului și auzului conform principiului propriei activități a școlărilor trebuie astfel perfecționat, ca el să dea de lucru și simțului tactil, formând diferitele litere din hârtie, argilă ori alt material și pe aceste școlarul să le mute dela un loc la altul, făcând diferite combinări de cuvinte, prin o astfel de tratare copilul își va însuși aceasta artă mai ușor, una pentru că îi va fi mai plăcută și este fapt, că ideile de o bucurie au o mai pronunțată forță de asociere decât cele triste, iar pe de altă parte pentru că multiplicitatea senzațiunilor usurează munca memoriei și cu cât avem mai multe asociațiuni în serviciul unei amintiri, cu atât mai mult aceasta are șansa de a reinvia.

(Va urmă.)

INFORMAȚIUNI.

Constituirea cercului religios Mândruloc. Preoțimea din cercul religios Mândruloc, la apelul președintelui despărțământului, s'a întrunit în parohia din Gioroc, în ziua de 20 Iulie (2 August) 1922 oarele 4 postmeridiane, în casa ospitală a părintelui Romul Vățian. Președintele, preotul Iancu Ștefanuț, salută cu toată dragostea preoțimea din parohiile Cuvin, Gioroc și Minș afiliate la protopopiatul Aradului și în consecință la despărțământul protopopesc Arad al Asociației „Andrei Șaguna” și își exprimă dorința că sporit numărul luptătorilor cu forțe noauă, activitatea cercului se va ilustra mai potențial.

Intrați în ordinea de zi, președintele Iancu Ștefanuț arată, că cu ocaziunea adunări generale a despărțământului nu s'a observat toate prescripțiunile din regulamentul, și adeca nu s'a constituit din nou cercul religios, amăsurat §-lui 13 din acel regulament. Invită deci pe membrii prezenți în majoritate, ca să-și aleagă un președinte și un secretar, accentuând că președintele de pân'acum, precum și secretariul pot fi realeși.

Preoții în urma invitării președintelui, cu totalitatea voturilor aleg de președinte al cercului religios Mândruloc pe parohul Nicolae Țandreu din Cuvin, iar de secretar pe Ioan Marșieu paroh în Micălaca.

Procsima întrunire s'a fixat pe sârbătoarea „Adormirii Născătoarei de Dumnezeu” la Cuvin, unde de altcum se întrunește și congresul regnicolar al viticulturilor din întreaga țară. Sperăm o manifestare deamăa a preoțimei noastre în fața unui public select din toate provinciile țării. Cu predica despre însemnătatea sârbătoarei a fost însărcinat preotul Iancu Ștefanuț președintele despărțământului. *Raportor.*

† **Preotul Ioan Musca** din Găvoșdia (protop. Radna), după grele suferințe, și a dat nobilul suflet în mâinile creatorului său, la 12 Aug. a. c. în spitalul județean din Arad. Luni dimineața rămășițele pământești ale defunctului au fost așezate în Catedrala noastră din Arad, unde — după terminarea sfintei Liturgii — s'a săvârșit prohodul prescris pentru înmormântarea preoților mireni, de cătră cucernicii părinți Ioachim Turcu din Vărădia, Dimitrie Popa din Cuvin, Petru Binchici din Monoroștia, Eugeniu Crăciun din Arad și Nicolae Biru. Răspunsurile au fost date cu multă duiosie de Dl. subrevizor Trăian Țabic și dl. director Dimitrie Popovici. Panegiricul l-a rostit păr. Binchici, care a mișcat până la lacrimi pe cei prezenți.

Ven. Consistor diecezan a fost reprezentat prin toți funcționarii săi, aflători în Arad, tractul Rădnei prin 8 colegi ai defunctului, iar parohia văduvită prin o delegație a credincioșilor adânc întristați de pierderea iubitului lor păstor și părinte sufletesc.

Preotul Musca moare în etate de 42 ani, lăsând în urma sa un orfan de 11 ani, și o văduvă nemângăiată. Bunul Dumnezeu să-i așeze sufletul în lăcașurile dreptilor!

Cor.

„**Crucea o nebulie** — zise un rătăcit cătră un moșneag albit de zile, curios în întreg satul de om credincios — cum mai poți crede, că un semn din două lemne puse peste olaltă de-a curmezișul poate să ajute, să mântuiască? Nu este aceasta o nebulie?“

„Intocmai așa, — răspunse liniștit bătrânul, căci așa ne-o spune și însuși apostolul Pavel“. „Vrei să glumești cu mine — duse vorba mai departe pocăitul — că doar și eu țin la învățăturile lui Pavel, dar între ele și semnul cioplit care ar avea putere mântuitoare e o mare depărtare“. „Ești obicinuit să cetăști în Biblie, că așa spunei voi că din ea vă scoateți învățătura“ — își întări vorba moșneagul — ia deschide la 1. Corinteni cap. 1. v. 18 și vei găsi: „Cuvântul crucii celor peritori nebulie este; iară nouă celor ce ne mântuim puterea lui Dumnezeu este“. Rătăcitul coborî glasul și rămasă pe gânduri. Se vedea pe el că vorba Sfintei Scripturi, cetită cu înțelesul ei adevărat l-a covârșit cu totul. De acum începu să o cetească mai cu băgare de seamă, să caute legătura și duhul vorbeii. Nu mai ascultă propoveduirea prorocilor mincinoși. Când se izbea de lucruri neînțelese mergea la preot să-l lămurească. Și într'o bună zi spuse cu sfială celui ce îl îndreptase: „da, acum știu că numai necredincioșilor este crucea o nebulie“.

Lum. Sat.

Nr. 275/922. **Anunț școlar.** Referitor la începerea anului școlar 1922/1923, Ministerul instrucțiunii publice a dispus următoarele: Exam. de corigență se țin în 1—2 Sept. c. Exam. particulare se țin în 4—5 Sept. c. Exam. de primire pentru cl. I. se țin 6 Sept. c. Inscrierile se fac în 7—8—9 Sept. c. Deschiderea an.

școlar. 1922/1923 în 10 Sept. c. Cursurile vor începe în 11. Sept. 1922. — Direcțiunea liceului „Elena Ghiba Birta.“

La Școala Superioară de Comerț din Hațeg, (jud. Hunedoara) a început a se face înscrierile pentru anul școlar viitor. În școala va funcționa și Internat, în care în schimbul unei plăți modeste, elevii vor primi o întreținere sănătoasă și supraveghiere atentă. La cerere Direcțiunea școlii dă informații mai amănunțite.

Mulțămită publică. Credincioșul bisericii ortodoxe din Izvin *Nicolae Lața* a lui Bitău, trecut încă din primăvara anului în America, aflând că credincioșii acestei Sf. biserici se nisuiesc să înzestreze sfântul Sion cu clopote, a trimis în acest scop suma de 500 (cinci sute) Lei. — Fapta, — care poate servi de pildă — se laudă de sine.

În reprezentanța comunei bisericești din Izvin aduc mulțămită numitului credincios și implor darul și binecuvântarea cerească asupra lui, sub a cărei divină ocrotire să se poată întoarce, în pace la vatra strămoșească.

Izvin, la 23 VII. 5/VIII. 1922.

Melentie Șora paroh ortodox.

CONCURSE.

În nexul concluzului Sinodului nostru eparhial Nr. 63/922, intervenind Consistorul la Guvern pentru acordarea de burse elevilor, cari se dedică carierii preoțești și-și completează studiile la facultățile teologice din țară și din străinătate, — prin aceasta se publică concurs cu termin până la 23 August (5 Sept.) 1922 pentru obținerea a două burse à 7200 Lei anual și altor două burse à 12,000 Lei anual.

La cele două burse dintâiu pot reflecta acei tînări ortodocși români, cari — având atestat de maturitate dela liceu — pe anul școlar 1922/23 se vor înscrie și vor urma regulat, ca elevi ordinari la facultatea teologică din București ori Cernăuți; iar la cele două din urmă pot reflecta numai candidați de preoție ori preoți hirotoniți mai tînări ai diecezei Aradului, absolvenți ai teologiei din Arad, ori a facultății teologice din București sau Cernăuți.

Bursierii de ambele categorii se vor obliga a se pune, după absolvire, în serviciul diecezei Aradului.

Reflectanții să-și înainteze cererile la acest Consistor în termenul fixat mai sus, alăturând: 1. Extras de botez. 2. Certificat școlar, 3. Atestat de moralitate dela preotul local vidimat și din partea protopopului tractual, 4. Atestat de paupertate vidimat și din partea preotului local.

Referitor la bursele pentru facultatea teologică din București sau Cernăuți, se observează, că dacă Consistorul va putea exopera primirea și întreținerea

bursierilor în seminarul teologic (internat) suma burserelor se va reduce în proporția favorului, ce vor avea bursierii prin întreținere în seminar.

Arad, din șed. cons. a Sen. biser. ținută în 19 Iulie (1 Aug.) 1922.

Consistorul ort. român din Arad.

—□—

3—3

Nr. 2140/922.

Prin această se publică concurs cu termen de **30 zile** pentru conferirea stipendiilor vacante din *fundațiunea Teodor Pap.*

Indreptățiți la aceste stipendii sunt, conform literelor fundaționale :

- a) rudeniile fundatorului,
- b) tinerii români ortodocși din orașul Giula, cari studiază la noi în patrie,
- c) în lipsa recurenților indicați sub a) b) urmează indreptățirea tinerilor români din întreaga dieceză Aradului, cari cercetează școli elementare, civile sau medii, reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale, academii, și universități și institute teologice.

La concurs se admit și eleve.

Concurenții au să-și trimită cererile la adresa Consistorului ort. român din Arad, în termenul de concurs, cu următoarele documente, originale ori autenticate la vr'un notar public:

1. Extras din matricula botezaților, provăzut cu clauzula parohului local că petentul aparține bisericii ort. române.
2. Rudeniile cari reflectează la stipendii, au se prezintă și informațiune familiară, din care să fie evident gradul de înrudire regulamentară cu fundatorul.
3. Atestat de paupertate dela dirigătoria pōlitică competentă cu date specificate și pozitive despre starea materială a părinților concurrentului precum și despre starea materială a însuși concurrentului. Asemenea atestat se cere și dela rudeni.
4. Atestat școlar de pe anul școlar 1921/22, iar universitarii despre toate cursurile, respective semestrele ascultate și document despre examenele prestate.
5. Certificat medical dela vr'un medic oficial, despre starea sanitară.
6. Concurrentul să arate în petițiune: unde și la ce fel de școală are de gând să-și urmeze studiile, și adresa la care să li-se trimită rezoluția consistorială și documentele de concurs.

Arad, din șed. Cons. 14/27 Iulie 1922.

Consistorul ort. rom. Arad.

—□—

3—3

Nr. 2048/922.

Pentru îndeplinirea unui post de *profesor de religie* la școala de arte și meserii și la școala românească medie din Timișoara, se publică concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare.

Dela reflectanți se recere cvalificația de profesori de religie pentru școli secundare. Recurenți cu mai puține pregătiri se admit numai sub rezerva, ca ce-l eventual ales să-și întregească de urgență studiile.

Profesorul ales va fi salarizat de stat, după normele statului.

Reflectanții au să-și prezinte în original toate documentele personale, extras de botez, atestatele despre studiile secundare și teologice terminate, eventual și universitare, și atestate de serviciu.

Cererile sunt de a se trimite în termenul concursual Consistorului eparhial.

Arad, din ședința Consistorială 14/27 Iulie 1922.

Consistorul ort. român din Arad.

—□—

3—3

Pe baza rezoluțiunii V. Cons. de sub. Nr. 1969/922, prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 de zile**, în org. „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea parohiei de cl. I. din **Ghiroac**, protopopiatul Timișoara.

Beneficiul este stabilit în următoarele:

1. Una sesiune par. în extenziunea ei de astăz.
2. Intravilanul (grădina) de lângă biserică.
3. Stolele legală.
4. Birul legal.
5. Bani pentru cvartir până când parohia va putea asigura locuință în natură respective casă parohială 3000 lei anual.
6. Intregirea dotaciei preoțești dela stat.

Dela reflectanți se cere cvalificațiunea pentru parohia de cl. I. Intru-cât nu s'ar prezenta recurenți de cl. I. în mod excepțional se admit și concurenți de cl. II. Alesul va suporta dările după beneficiul său și va avea se catihizeze la școlile din loc. Recursele au se fie înaintate în termenul legal Prea On. of. protopopesc ort. rom. din Timișoara. Cei din alta dieceză vor putea recurge numai dacă au învoirea P. S. Sale D-lui episcop diecezan.

Data, din ședința Comitetului parohial din Ghiroac.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Dr. P. Țiucra* m. p. protopop.

—□—

1—3

Pentru întregirea vacantului post de preot din parohia de clasa a III-a **Brestovăț**, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. O sesie parohială constătătoare din 27 jugere 660°□: parte arător, parte fânaș.
2. Locuință parohială cu 3 camere, bucătărie, cămară, pivniță, apoi supraedificate economice și intravilan de 400°□, lângă locuință.
3. Birul legal dela 40 numeri de case.
4. Stolele legale.
5. Eventuala întregire dela stat.

Reflectanții la acest post sunt poștiți a-și așterne petițiile concursuale, înstruate cu documentele

prescrise, între cari și atestat despre eventualul servicii de până aci, Comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral ortodox român din Belinț, județul Timiș, și a se prezenta în termenul concursual, în sf. biserică din Brestovăț, spre a-și arăta desteritatea în cântare și în tipic, respective în oratorie și în slujire.

Sarcinile publice după sesie, grădină și locuință, le poartă alesul.

Nainte de a se prezenta în parohie, trebuie să meargă la șeful tractului, să dovedească, că posed cvalificația concursuală; s'ar dacă sunt din altă dieceză, la Prea S. Domn. Episcop diecezan, spre a dobândi binecuvântare pentru a putea concura la această parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu* protopop.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante a III-a din **Lipova**, în conformitate cu ordinul consistorial de sub Nr. 3072/921 se publică douau concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu parohia sunt:

1. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în cōala catastrală. 2. Birul legal. 3. Stolele legale. 4. Intregire dela stat.

Parohia e de clasa I-a dela recurenți se recere asemenea cvalificațiune conform concluzul Sinodului eparhial de sub Nr. 84/11910.

Alesul e îndatorat a suporta toate dările publice după întreg venitul parohial și a catihiza la școalele primare din loc.

Reflectanții sunt poștiți a-și subșterne recursele ajustate cu documentele recerute și atestat despre eventualul serviciu prestat până aci și adresate Comitetului parohial din Lipova la P. On. oficiu protopopesc din Lipova în termenul concursual fiind îndatorati a se prezenta tot în acest termen în sf. biserică din Lipova spre a-și arăta desteritate în cele rituale și oratorie, observând strict cele prescrise în §. 33. din Reg. pentru parohii.

Nainte de prezentare recurenții vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea recerută, iar cei din alta dieceză, că au înalta încuviințare a P. S. Dlui Episcop diecezan de a putea reflectă la aceasfa parohie.

Lipova din ședința Comitetului parohial gr. ort. rom. ținută la 17/30 Iulie 1922.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă* potopresbiter.

—□—

2—3

Pe baza rezoluțiunii V. Cons. de sub Nr. 1891/922 prin aceasta se escrie concurs cu termen de **30 zile**, publicat în org. diecezan „Biserica și

Școala“ pentru îndeplinirea parohiei de cl. I. din **Utvin**, protop. Timișoara. Beneficiul este următorul:

1. Una sesiune pământ în estenziunea ei de astăzi și extravilanul aparținător.
2. Casa parohială cu intravilan.
3. Birul și stolele legale.
4. Intregirea dela stat.

Alesul preot va suporta toate dările publice după venitul beneficiat și va catechiza la toate școlile din loc fără a putea pretinde altă remunerațiune. Parohia fiind de cl. I. dela recurenți se cere cvalificațiunea prescrisă în concluzul Sinod-eparch. Nr. 84/910. Intru-cât nu s'ar prezenta recurenți de cl. I. se admit și recurenți cu cvalificațiune de cl. II. Reflectanții din alta dieceză trebuie să arate că au binecuvântarea P. S. Sale Dlui Episcop diecezan Ioan I. Papp pentru a putea recurge. Recursele ajustate regulamentar și cu eventual atestat de serviciu sunt a se inainta în termenul concursual of. protopopesc ort. rom. din Timișoara, și cu observarea § 33. din Reg. pentru parohii vor avea să se prezinte în sf. biserică din Utvin spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Timișoara la 12/25 Iulie 1922.

Dr. P. Țiucra protopop.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei I-a vacante din **Birchiș**, protopresbiteratul Lipovei, în conformitate cu ordinul consistorial de sub Nr. 1812/922 se publică concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele parohiei sunt:

1. Un intravilan parohial. 2. Una sesiune parohială constătătoare din 30 jugh. necompleta. 3. Birul legal. 4. Stolele legale. 5. Intregirea dela stat.

Alesul e obligat a solvi toate dările publice după întreg beneficiul parohial și a catihiza la școalele primare din loc.

Parohia e de clasa I-a, deci reflectanții trebuie să dovedească că posed cvalificațiunea prescrisă prin concluzul Sinodului eparhial de sub Nr. 84/11910.

Recursele ajustate cu documentele prescrise și atestat despre eventualul serviciu prestat până aci, au a se subșterne P. On. oficiu protopresbiteral ort. român din Birchiș.

Reflectanții sunt obligați a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Birchiș, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorică, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului, că posed cvalificațiunea cerută prin concurs, iar cei din alta dieceză, că au înalta încuviințare a Preasfinției Sale Domnului Episcop diecezan, de a putea reflectă la aceea parohie.

Dat din ședința Comitetului parohial ort. român din Birchiș.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă* potopresbiter tract.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Censura presei.**